

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA XIZMATLAR SOHASINING ASOSIY KO'RSATKICHLARI,
UNING STATISTIK TAHLILI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI**

PhD Ernazarov Gulam

*Toshkent shahridagi "Moskva energetika instituti"
milliy tadqiqot universiteti federal davlat
byudjeti oliy ta'lim muassasasi filiali
ORCID: 0009-0001-1596-4393
gulomernazarovgb@gmail.com*

Annotatsiya. Ushbu maqolada xizmat ko'rsatish sohasining asosiy ko'rsatkichlari va rivojlanish istiqbollari o'rganib chiqilgan. Shuningdek, xizmatlar sohasining milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni, ahamiyati, uning YalM dagi ulushi va asosiy ko'rsatkichlari statistik tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy soha, xizmat ko'rsatish sohasi, aholiga sifatli xizmat ko'rsatish, konsalting xizmatlari, uy-joy kommunal xo'jaligi, aholi turmush sharoiti, sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar, aholi jon boshiga ko'rsatilgan xizmatlar, xalqaro tajriba, xususiy sektor.

**ОСНОВНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ СФЕРЫ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН, ЕЕ
СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ И ПУТИ ЕЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ**

PhD Эрнazarов Гулам

*Филиал федерального государственного бюджетного образовательного учреждения
высшего образования Национального исследовательского университета «Московский
энергетический институт» в городе Ташкенте*

Аннотация. В статье раскрывается сущность сферы услуг, изучаются ее основные показатели и перспективы развития. Также статистически проанализированы роль и значение сферы услуг в национальной экономике, ее доля в ВВП и основные показатели.

Ключевые слова: социальная сфера, сфера услуг, качественное обслуживание населения, консультационные услуги, жилищно-коммунальное хозяйство, условия жизни населения, здравоохранение и социальные услуги, услуги на душу населения, международный опыт, частный сектор.

**KEY INDICATORS OF THE SERVICE SECTOR IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN, ITS
STATISTICAL ANALYSIS, AND WAYS TO IMPROVE IT**

PhD Ernazarov Gulam

*Branch of the Federal State Budgetary Institution of
Higher Education of the National Research University
"Moscow Energy Institute" in Tashkent*

Abstract. The article reveals the essence of the service sector, studies its main indicators and development prospects. The role and importance of the service sector in the national economy, its share in GDP and main indicators are also statistically analyzed.

Keywords: social sphere, service sector, quality public service, consulting services, housing and communal services, living conditions of the population, healthcare and social services, services per capita, international experience, private sector.

Kirish.

Mamlakatimizda so'nggi yillarda aholining ijtimoiy himoyasini kuchaytirish, davlat tomonidan fuqarolarga ijtimoiy xizmat ko'rsatish ko'lemi va uning turlarini kengaytirish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025 yil 27 fevraldagi "Xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-78-sonli qarorining (2025) qabul qilinishi sohaning milliy iqtisodiyotimizda to'tgan o'rni va ahamiyati nihoyatda muhimligini ko'rsatib bermoqda.

Mamlakatimizda xizmatlar sohaning rivojlanishi, bu iqtisodiyotning boshqa tarmoqlariga ham multiplikativ ta'sir ko'rsatadi. Masalan, moliya, sug'urtalash xizmatlariga talabning 1 million so'mga o'sishi iqtisodiyotda qo'shimcha 3,2 million so'm qiymat yaratadi. Xuddi shunday katta multiplikativ ta'sirga ega bo'lgan sohalar qatoriga konsalting xizmatlari, yashash va umumiy ovqatlanish, turizm, ta'lim, sog'liqni saqlash va kommunal xizmatlarni kiritsa bo'ladi.

2022–2026-yillarda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida xizmatlar sohasini rivojlantirish borasida aniq chora-tadbirlar belgilanib, bunda «....arzon uy-joylar barpo etish, yo'l-transport, muhandislik – kommunikatsiya va ijtimoiy infratuzilmalarni rivojlantirish hamda modernizatsiya qilish bo'yicha maqsadli dasturlarni amalga oshirish, ... » (Farmon, 2023) yuzasidan muhim vazifalar belgilab olindi. Strategiyada belgilab berilgan ustuvor vazifalardan kelib chiqqan holda, bugungi kunda mamlakatimizda xizmatlar sohasining ahamiyatini oshirishga qaratilgan iqtisodiy islohotlar izchillik bilan amalga oshirilmoqda.

Demak, mamlakatimizning yangi iqtisodiy rivojlanish bosqichida xizmatlar sohasini rivojlantirish, uni iqtisodiyotimizning "lokomotiv"iga aylantirish YaIMni 100 milliard dollardan oshirish va pirovardida mamlakatimiz daromadi o'rtadan yuqori bo'lgan davlatlar qatoriga qo'shilishiga zamin yaratadi.

Adabiyotlar sharhi.

Mavzu yuzasidan mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan ilmiy tadqiqot va izlanishlar olib borishgan va borishmoqda, ular mazkur sohani rivojlantirishga o'z hissalarini qo'shishmoqda.

Neoklassik maktab vakili Alfred Marshall (1993) xizmatlar to'g'risida ancha dadil va shu bilan bir qatorda, mantiqan asoslangan fikrlarni maydonga tashlagan va xizmat ko'rsatish sohasining nazariy asoslarini shakllantirishda o'zining munosib hissasini qo'shgan. U xizmatlarni mehnatning nomoddiy, sezgi organlari vositasida ilg'ab bo'lmaydigan natijalari sifatida talqin qilgan. Aynan, Marshall (1993) barcha ne'matlarni moddiy va nomoddiy ne'matlarga bo'lar ekan, ularning barchasi mamlakatdagi ijtimoiy boylikni shakllantirishda birday muhim ekanligini isbotlashga alohida e'tibor qaratgan. U birinchi bo'lib, insonning hayot faoliyatida va ehtiyojini qondirishda moddiy noz-ne'matning o'ta muhim va zarur ekanligini e'tirof etish bilan bir qatorda, kuz bilan ilg'ab bulmaydigan turli nomoddiy noz-ne'matlar va xizmatlarning ham katta ahamiyati borligini ilmiy jihatdan asoslab berdi (Marshall, 1993).

Barinovning (2020) bergan ta'rifiga kura: «xizmat - bu mahsulotning foydali harakati yoki insonning o'ziga xos, oqilona ehtiyojlarini qondirish uchun faoliyat shaklida namoyon bo'ladigan, foydalanish qiymatlarini yaratadigan mehnat natijalari bo'yicha raydo bo'ladigan iqtisodiy munosabatlardir». Shuning uchun xizmat ko'rsatish jarayoni iste'molchilarga xizmatlarni yetkazib berish jarayoni, ya'ni unga har qanday shakldagi jismoniy va yuridik shaxslarning ehtiyojlarini qondirish jarayoni sifatida qaralishi kerak.

Kastels (2000) iqtisodiyotining axborot va axborotlashtirish bilan bog'lik xususiyatlariga e'tibor berib, xizmatlarni yangicha tavsifga egaligi va xizmatlarni ko'rsatishda faoliyatning yangi ko'rinishlarini tadqiq etgan. Uning fikricha, xizmatlar kategoriyasi tarixan turli xil ijtimoiy tuzilmalar va ishlab chiqarish tizimlaridan shakllanib kelayotgan faoliyatni o'z ichiga oladi. Xizmat ko'rsatish sohasida rang-barang faoliyat turlarini biriktirib turuvchi yagona belgi ushbu yagona (umumiy) belgining yo'qligidir. Xizmatlarni ularga tegishli bo'lgan ichki

xususiyatlardan kelib chiqib aniqlashda shuni aytish kerakki, axborot iqtisodiyotining rivojlanishi bilan tovarlarning «nomoddiylik» va «mod-diylik» o'rtasida mazmunan farqi yo'qoldi (Kastels, 2000) deb izoh beradi.

Meleshko (2016) ilmiy maqolasida "XX asr oxiri - XXI asr boshlari iqtisodiyotidagi eng yorqin tendensiyalardan biri xizmat ko'rsatish sohasining yuqori suratlarda rivojlanishi hisoblanadi. Sanoat ishlab chiqarishi – asosi 18-asrning oxiridan boshlab mamlakatlarning muvaffaqiyatli iqtisodiy rivojlanishi o'z o'rnini xizmat ko'rsatish sohasiga bo'shatib berdi, shu sababli jahon iqtisodiyotida sanoat inqilobi bilan taqqoslanadigan tarkibiy qayta qurish sodir bo'ldi. Bugungi kunda xizmat ko'rsatish sohasining rivojlanish darajasi davlatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining mezoniga aylandi" (Meleshko, 2016) deb, ta'rif berib o'tadi.

Burmenkoning (2007) bergan ta'rifiga ko'ra: «xizmat - bu mahsulotning foydali harakati yoki insonning o'ziga xos, oqilona ehtiyojlarini qondirish uchun faoliyat shaklida namoyon bo'ladigan, foydalanish qiymatlarini yaratadigan mehnat natijalari bo'yicha raydo bo'ladigan iqtisodiy munosabatlardir». Shuning uchun xizmat ko'rsatish jarayoni iste'molchilarga xizmatlarni yetkazib berish jarayoni, ya'ni unga har qanday shakldagi jismoniy va yuridik shaxslarning ehtiyojlarini qondirish jarayoni sifatida qaralishi kerak (Burmenko, 2007).

Botirova (2017) ilmiy ishida xizmat ko'rsatish sohasining o'sish sur'atlari, yangi raydo bo'lgan xizmat turlari, bozor hamda iste'molchilar ehtiyojlariga moslashishi, aholi turmush farovonligini oshirishdagi ahamiyati to'g'risida o'z fikrlarini bildirib o'tgan (Botirova, Ikromov, 2017).

Muhammedov (2009) xizmat ko'rsatish sohasi aholining sog'lig'iga, kayfiyatiga, mehnatga munosabatiga, ishchi-xodimlarning mehnat unumdorligiga, o'z hayotidan rozilik darajasi va xursandligiga, umuman, ishlab chiqarish kuchlarining hayoti va taraqqiyotiga bevosita va sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi deb, ta'kidlab o'tadi.

Ernazarov (2024) "Yangi O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanish davrida xizmat ko'rsatish sohasining o'rni va ahamiyati, uning iqtisodiy-statistik tahlili va istiqbollari" deb nomlangan maqolasida mamlakatimizda xizmatlar sohaning rivojlanishi, bu iqtisodiyotning boshqa tarmoqlariga ham multirlikativ ta'sir ko'rsatadi. Masalan, moliya, sug'urtalash xizmatlariga talabning 1 million so'mga o'sishi iqtisodiyotda qo'shimcha 3,2 million so'm qiymat yaratadi. Xuddi shunday katta multirlikativ ta'sirga ega bo'lgan sohalar qatoriga konsalting xizmatlari, yashash va umumiy ovqatlanish, turizm, ta'lim, sog'liqni saqlash va kommunal xizmatlarni kiritisa bo'ladi, deb, ta'kidlab o'tadi (Ernazarov, 2024).

"O'zbekiston-2030" taraqqiyot strategiyasida belgilab berilgan ustuvor vazifalar muvaffaqiyatli hal etilishi xizmat ko'rsatish sohasining iqtisodiy samaradorligini oshirish hisobiga respublikamiz aholisiga sifatli xizmat ko'rsatishning aniq chora-tadbirlarini ishlab chiqish, statistik ko'rsatkichlar tizimini takomillashtirish va istiqbollarini statistik prognozlashni talab etadi. Respublikamizda xizmat ko'rsatish sohasini iqtisodiy-statistik tahlil qilish, soha faoliyatiga ta'sir qiluvchi omillarni kompleks statistik baholash hamda iqtisodiy samaradorligini oshirishga qaratilgan, ilmiy asoslangan taklif va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish bugungi kunning dolzarb masalalaridan hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi.

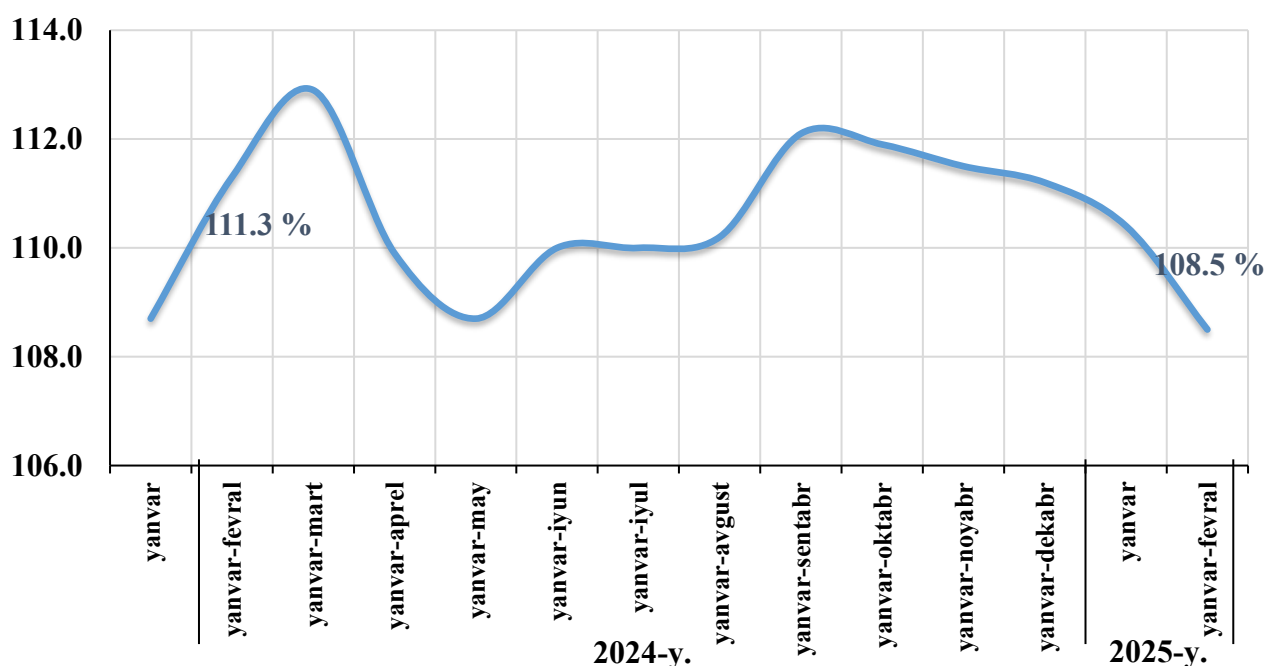
Mazkur maqolani yopitishda statistik kuzatuv, mantiqiy yondashuv, iqtisodiy-statistik tahlil, analitik tahlil va qiyosiy statistik tahlil ucullapdan atroflicha foydalanildi. Ma'lumotlap qiyosiy tahlil qilinib, xizmatlap sohasining istiqbollari, iqtisodiy ko'rsatkichlari, xizmat ko'rsatish sohasining pivojlanishi va cohadagi muammolar o'rganilib, ular nazariy jihatdan yopitib bepishga hapakat qilindi. Tadqiqot ishimizda xizmat ko'rsatish sohasi va uning asosiy turlari bo'yicha ko'rsatkichlari statistik tahlil qilindi. Tadqiqot ob'ekti sifatida xizmat ko'rsatish sohasi o'pganildi.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Biz bilamizki xizmatlar sohasi bu – korxonalar, tashkilotlar, shuningdek, jismoniy shaxslar tomonidan ko'rsatiladigan turli xil xizmat turlarini takror ko'rsatishni o'z ichiga olgan umumlashtiruvchi kategoriyadir. Bu tijorat, professional va iste'mol xizmatlarini ko'rsatishga ixtisoslashgan mamlakatning iqtisodiy sektoridir.

Shunday ekan bugungi zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmatlar sohasi aholining barcha qatlamlarini keng qamrab oladi va jamiyatda sodir bo'layotgan deyarli barcha ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarga ta'sir ko'rsatadi, bu esa mazkur masalaning qanchalik muhim va ahamiyatli ekanligini ko'rsatib beradi.

2025-yil yanvar-fevral oylarida dastlabki ma'lumotlar bo'yicha, norasmiy va yashirin iqtisodiyotni baholash bo'yicha o'tkazilgan statistik kuzatuvlar natijalarini hisobga olgan holda, bozor xizmatlari hajmi 5 358,4 mlrd so'mni tashkil etdi. 2024-yil mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 108,5 % ni tashkil etib, uning hajmi esa 876,9 mlrd so'mga o'sishi qayd etildi.

1-rasm. Ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'ati dinamikasi

Manba: www.stat.uz–O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligining rasmiy sayti.

2024-yilning yanvar-fevral oylariga nisbatan (2 211,0 ming so'm) 2025-yilning mos davrida aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 389,5 ming so'mga yoki 6,8 % ga o'sib, 2 600,5 ming so'mni tashkil etgan.

2025-yilning tahlil qilinayotgan davrida kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 3 774,0 mlrd so'mni yoki bozor xizmatlari umumiy hajmining 70,4 % ini, jumladan, 37,5 % ini kichik korxonalar va mikrofirmalar tashkil etdi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 27-fevraldagi "Xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-78-son qarorida mamlakatimiz iqtisodiyotida xizmatlar sohasi ulushini oshirish, shuningdek, sohada faoliyat ko'rsatayotgan tadbirkorlik subyektlarini yanada qo'llab-quvvatlash maqsadida xizmatlar sohasini rivojlantirish hamda uning monitoringini yuritish bo'yicha maqsadli parametrlari belgilangan.

1-jadval

Xizmatlar sohasining asosiy turlari bo'yicha ko'rsatkichlari
(yanvar-fevral)

	Hajmi, mlrd so'm		O'sish sur'ati, %
	2024-y.	2025-y.	
Xizmatlar – jami	4 481,5	5 358,4	108,5
<i>shundan:</i>			
aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	152,1	189,9	116,1
moliyaviy xizmatlar	676,9	719,9	102,9
transport xizmatlari	821,8	1 038,3	112,6
<i>shu jumladan: avtotransport xizmatlari</i>	<i>760,9</i>	<i>949,3</i>	<i>111,1</i>
yashash va ovqatlanish xizmatlari	1 127,6	1 400,9	109,4
savdo xizmatlari	918,4	1 036,9	108,3
ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	70,9	84,5	110,3
ta'lim sohasidagi xizmatlar	176,1	206,1	101,4
sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	84,0	99,4	106,5
ijara xizmatlari	75,6	99,2	103,2
kompyuterlar va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar	95,7	117,3	112,8
shaxsiy xizmatlar	93,0	119,4	107,9
me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	29,2	42,7	114,8
boshqa xizmatlar	160,2	203,9	107,0

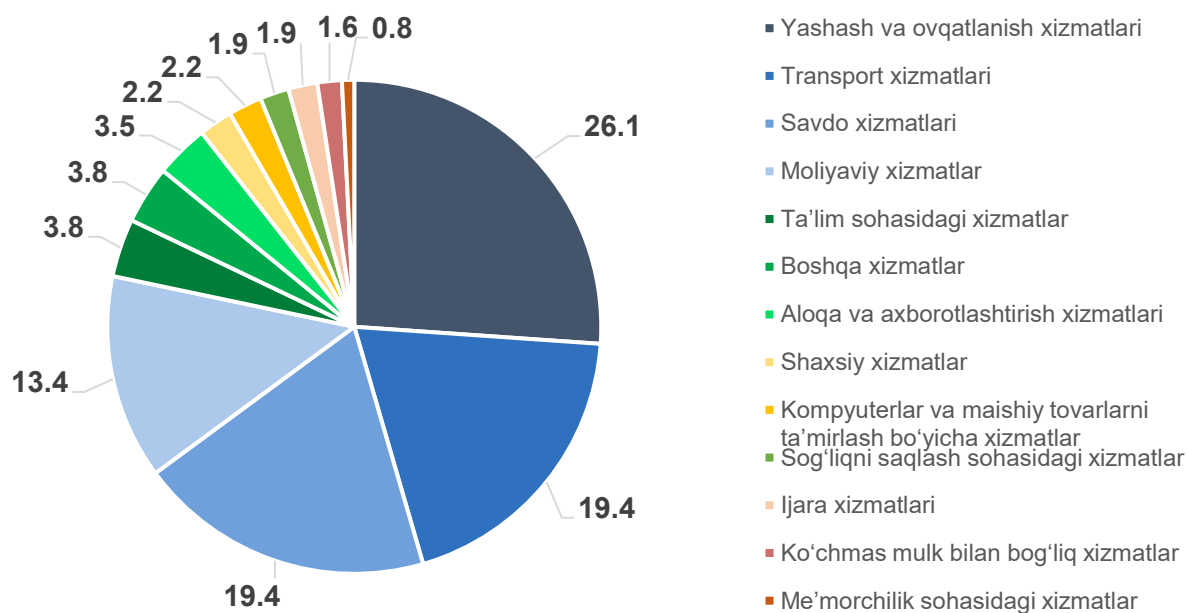
Manba: www.stat.uz–O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligining rasmiy sayti.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari (2-jadval) umumiy hajmining o'sishida yashash va ovqatlanish xizmatlari 9,4 % ga (o'sishiga hisssasi 2,4 band), transport xizmatlari 12,6 % ga (o'sishiga hisssasi 2,3 band), savdo xizmatlari 8,3 % ga (o'sishiga hisssasi 1,7 band), moliyaviy xizmatlar 2,9 % ga (ko'rsatilgan xizmatlar umumiy hajmining o'sishiga hisssasi 0,5 bandni tashkil etdi), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari 16,1 % ga (o'sishiga qo'shgan hisssasi 0,4 band) va ta'lim xizmatlar 1,4 % ga (o'sishiga hisssasi 0,1 band) asosiy omili bo'lib hisoblanadi.

2025-yil yanvar-fevral oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlari tarkibida yashash va ovqatlanish xizmatlari 26,1 %, transport va savdo xizmatlari 19,4 %, moliyaviy xizmatlar 13,4 %, ta'lim sohasidagi xizmatlar 3,8 %, aloqa va axborotlashtirish xizmatlari esa 3,5 % ulushini tashkil etdi.

Taqqoslash uchun: 2024-yilning tahlil qilinayotgan davrida xizmatlarning umumiy hajmida yashash va ovqatlanish xizmatlari 25,2 foiz, savdo xizmatlari 20,5 foiz, transport xizmatlari 18,3 foiz, moliyaviy xizmatlar 18,3 foiz, ta'lim sohasidagi xizmatlar 3,9 foiz, aloqa va axborotlashtirish xizmatlari esa 3,4 foiz ulushni tashkil etgan.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmining o'sishiga telekommunikatsiya xizmatlarining o'sishi ta'sir ko'rsatdi. 2025-yilning tahlil qilinayotgan davrida ushbu turdagi xizmatlarning aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 78,9 foizni tashkil etdi. 2024- yilning mos davriga nisbatan esa 16,5 foizga o'sgan.

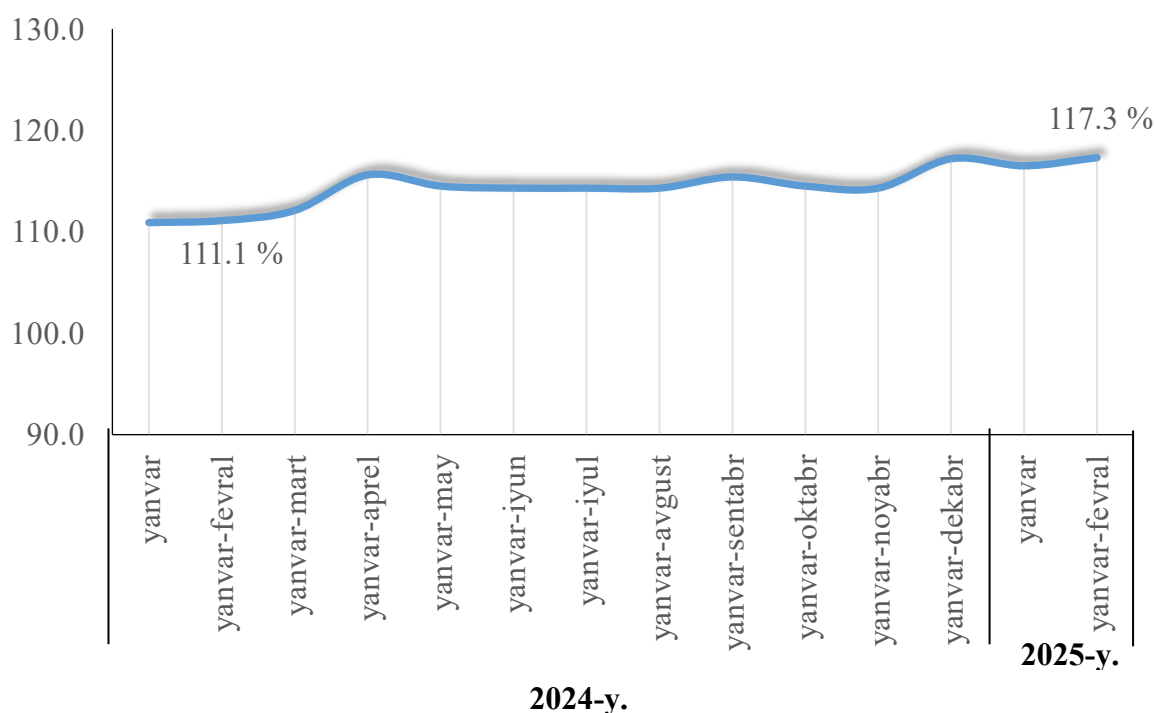

2-rasm. Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmining asosiy turlari bo'yicha tarkibi

2025- yil yanvar-fevral, %

Manba: www.stat.uz—O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligining rasmiy sayti.

2025- yilning yanvar-fevral oylarida moliyaviy xizmatlar tarkibidagi sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlarda o'sish kuzatildi. 2024- yilning mos davriga nisbatan hajmi 48,5 mlrd so'mga yoki 4,1 foizga o'sishi kuzatilgan.

3-rasm. Telekommunikatsiya xizmatlarining o'sish sur'ati dinamikasi

Manba: www.stat.uz—O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligining rasmiy sayti.

2025-yilning tahlil qilinayotgan davrida transport sohasida omborga joylashtirish va yordamchi transport xizmatlari (135,0 %), pochta va kuryerlik (108,2 %) xizmatlarida yuqori o'sish sur'ati qayd etildi. Havo transporti xizmatlarining o'sishiga xalqaro va ichki turizmning rivojlanishi, parvozlar sonining ortishi, shuningdek, ko'plab mamlakatlar uchun vizasiz rejimning joriy etilishi ta'sir ko'rsatdi. Elektron tijoratning rivojlanishi (OZON, Wildberries, AliExpress, mahalliy bozorlarda onlayn xaridlarning ko'payishi), Express24, MyTaxi Delivery, Yandex Go, Uzum Tezkor va boshqa xususiy tashkilotlarning paydo bo'lishi, logistika infratuzilmasining takomillashtirilgani pochta va kuryerlik xizmatlariga bo'lgan talabni oshishiga turtki bo'ldi. Aeroportlarni modernizatsiya qilish imkoniyatini oshirish va yo'lovchilarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashga imkon beradi, bu esa o'z navbatida omborga joylashtirish va yordamchi transport xizmatlarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

O'zbekistonda yashash va ovqatlanish xizmatlarining rivojlanishi sezilarli o'sishni ko'rsatmoqda, bu sayyohlar oqimining ko'payishi, ishbilarmonlik aloqalarining kengayishi va mamlakatda infratuzilmaning yaxshilanishi bilan keskin bog'liqdir. Ushbu xizmatlarning o'sishiga oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlar hajmining oshishi ta'sir ko'rsatdi, yashash va ovqatlanish xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 96,6 % ni tashkil etdi. 2025-yilning yanvar-fevral oylarida oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlarning o'sish sur'ati 108,9 % ni tashkil etdi.

Xizmatlarning har oylik hajmi quyidagilar asosida shakllantiriladi:

a) tijoratchi tashkilot bo'lgan yuridik shaxslar (kichik korxonalar, mikrofirmalar va qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilaridan tashqari), tijoratchi tashkilot bo'lgan yuridik shaxslarning alohida bo'linmalari va notijorat tashkilotlar bo'yicha statistik hisobot (ro'yxat bo'yicha);

b) kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan ko'rsatilgan xizmatlar hajmini choraklik kuzatuv ma'lumotlari hamda kichik korxonalar va mikrofirmalar uchun yagona yillik hisobot natijalari bo'yicha baholash;

d) fermer xo'jaliklari va notijorat tashkilotlar tomonidan ko'rsatilgan xizmatlar hajmini tegishli statistika hisobotlari ma'lumotlariga asosan baholash;

e) yakka tartibdagi tadbirkorlar va o'zini o'zi band qilgan shaxslar tomonidan ko'rsatilgan xizmatlar hajmini har chorakda o'tkaziladigan tanlanma kuzatuv ma'lumotlarining natijalari bo'yicha baholash.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi bu – xizmat ko'rsatishga ixtisoslashgan va xizmat ko'rsatish asosiy faoliyat turi hisoblanmaydigan barcha xizmatlar ko'rsatuvchilar (yuridik va jismoniy shaxslar) tomonidan iste'molchilarga (yuridik va jismoniy shaxslar, norezidentlarni qo'shgan holda) ma'lum bir vaqt davomida ko'rsatilgan xizmatlar qiymatidir.

Tahlillarimiz ko'rsatdiki, 2025-yil yanvar-fevral oylarida dastlabki ma'lumotlar bo'yicha, norasmiy va yashirin iqtisodiyotni baholash bo'yicha o'tkazilgan statistik kuzatuvlar natijalarini hisobga olgan holda, bozor xizmatlari hajmi 5 358,4 mlrd so'mni tashkil etdi. 2024-yil mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 108,5 % ni tashkil etib, uning hajmi esa 876,9 mlrd so'mga o'sishi qayd etildi.

2024-yilning yanvar-fevral oylariga nisbatan (2 211,0 ming so'm) 2025-yilning mos davrida aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 389,5 ming so'mga yoki 6,8 % ga o'sib, 2 600,5 ming so'mni tashkil etgan.

2025-yilning tahlil qilinayotgan davrida kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 3 774,0 mlrd so'mni yoki bozor xizmatlari umumiy hajmining 70,4 % ini, jumladan, 37,5 % ini kichik korxonalar va mikrofirmalar tashkil etdi.

Xulosa va takliflar.

Xulosa qilib aytish lozimki, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 27-fevraldagi "Xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-78-son qarorida mamlakatimiz iqtisodiyotida xizmatlar sohasi ulushini oshirish, shuningdek, sohada faoliyat ko'rsatayotgan tadbirkorlik subyektlarini yanada qo'llab-quvvatlash maqsadida xizmatlar sohasini rivojlantirish hamda uning monitoringini yuritish bo'yicha maqsadli parametrlari belgilangan.

Ushbu qarordan kelib chiqib, 2025 yilda xizmatlar sohasini rivojlantirishning asosiy maqsadli ko'rsatkichlari belgilab olindi:

- xizmatlar hajmini 15 foizga oshirish;
- sohada 3 million kishini daromadli mehnat bilan ta'minlash;
- 52,2 mingta xizmat ko'rsatish ob'ektlarini tashkil etish.

Prezidentning 2022 yil 27 yanvardagi PQ-104-son qarorida nazarda tutilgan xizmatlar ko'rsatuvchi tadbirkorlarga 1 foizlik ijtimoiy soliq stavkasining amal qilish muddati 2028 yil 1 yanvargacha uzaytirildi.

2025 yilda sohaga quyidagi miqdorida kredit mablag'lari yo'naltiriladi:

- ◆ xizmatlar sohasini rivojlantirish uchun 67,4 trillion so'm;
- ◆ xizmat ko'rsatish ob'ektlarini tashkil etish uchun developerlar orqali tadbirkorlik sub'ektlariga noturar joylarni lizingga berishga 4,5 trillion so'm.

Hududlarda 2025 yilda quyidagi 652 ta drayver loyihalarni infratuzilma bilan ta'minlash uchun 1 trillion so'm yo'naltiriladi:

- 72 ta sohil bo'yi dam olish maskanlari;
- 62 ta zamonaviy qiyofadagi istirohat bog'lari;
- 154 ta tun-u kun faoliyat yuritadigan turizm va gastronomik yo'nalishlarga ixtisoslashgan savdo va ko'ngilochar ko'chalar;
- 364 ta yo'l bo'yi va boshqa servis ob'ektlari.

Bu islohatlarning uzviyligini davom ettirish, xususan, xizmat ko'rsatish sohasini istiqbolida tizimli rivojlantirish va uning sifatini yanada oshirish borasida ushbu qarorda ko'plab maqsad va vazifalar belgilab berildi.

Adabiyotlar /Lumepamypa/Reference:

- Alfped Mapshall (1993). *Ppinsipy ekonomicheskoy nauki*. - M.: «Ppogress».
- Barinov N. A. (2020) *Ukaz. Soch.* - S. 17.
- Botirova R., Ikromov I. (2017) *Hududlarda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishning dolzarb yo'nalishlari*. №11(119). <http://www.biznesdaily.uz>
- Bupmenko T.D. (2007) *Sfepa uslug: ekonomika: uchebnoe posobie* / T.D. Bupmenko, N.N. Danilenko, T.A. Tupenko; pod ped. T.D. Bupmenko. -M.: KNOPUS, - 328 s. - S. 64-65.
- Ernazarov G.B. (2024) "Yangi O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanish davrida xizmat ko'rsatish sohasining o'rni va ahamiyati, uning iqtisodiy-statistik tahlili va istiqbollari" maqola TDIU: Iqtisodiyot va ta'lim jurnali. №1-soni
- Farmon (2022) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarda Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi farmoni. // www.lex.uz
- Farmon (2023) O'zbekiston Pespublikasi Ppezidenti Sh.M.Mipziyoevning 2023 yil 11 sentyabrdagi "O'zbekiston - 2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-sonli Farmoni. // www.lex.uz
- Kastels M. (2000) *Infopmasionnaya epoxa: Ekonomika, obuqestvo i kultupa: Pep. s angl.* Pod. ped. O.I. Shkapatana -M.: GUVShE.
- Meleshko Yu.V. (2016) «Transformatsiya opredeleniya ponyatiya «uslug» v kontekste konsepsii postindustrialnogo obuqestva» // Rossiya: Internet-jurnal "Ekonomicheskaya nauka segodnya" №4.

Muhammedov M.M. (2009) *“Xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish - ustuvor masala”*. Servis jur. №1, - 47-56 b.

Qaror (2021) *O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 11 maydagi “Xizmatlar sohasini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-5113-sonli qarori.* // <https://lex.uz/ru/docs/5421233>

Qaror (2022) *O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 27 yanvardagi “Xizmatlar sohasini rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-104-sonli qarori.* // <https://lex.uz/docs/5840284>

Qaror (2025) *O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025 yil 27 fevraldagi “Xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-78-sonli Qarori.* // www.lex.uz